

Pravěké mohylové pohřebiště

Mohelno, okr. Brno-venkov, Jihomoravský kraj

7.–6. století př. Kr.

 0,05 km

Navigační bod: N 49°6'38.29", E 16°11'3.13" (mohyla).

Přístup: Od parkoviště na jižním konci obce 50 až 100 m k mohyle, dále přibližně 800 m západně po naučné stezce *Mohelenská hadcová step* a modré turistické značce k poli „Na Černých“ severozápadně od turistického rozcestníku Nad Mohelenskou stepí.

Význam: Neprokopaná výrazná mohyla jako součást dnes již takřka neznatelného mohylového pohřebiště z doby halštatské, zachovaná díky božím mukám sv. Antonínka, stojícím na jejím vrcholu. V polní trati „Na Černých“, západně od mohyly, bylo nedávno archeologicky podchyceno a částečně prozkoumáno v terénu neznatelné mohylové pohřebiště převážně s žárovými hroby, mezi nimiž byly i hroby s kamennými konstrukcemi.

Historie: Pohřebiště jihomoravské horákovské kultury jsou u nás nejdůležitějšími prameny k poznání sociální úrovně civi-

lace starší doby železné. Podle velikosti a nákladnosti mohylového hrobu lze předpokládat zhruba trojí sociální status tehdejší populace. U Mohelna byly odkryty zatím jen hroby středně bohaté, hlásící se ke střední vrstvě horákovského lidu, v solitérní *mohyle U Antonínka lze však předpokládat hrob nebo hrobku místní společenské elity – tzv. klanového náčelníka či knížete. Severně od dochované mohyly bylo v minulosti zatím odkryto při rozšiřování obce několik hrobů hlásících se do mladší a pozdní halštatské periody. Ještě v 2. polovině 20. let 20. století byly v prostoru mezi mohylou a okrajem vesnice patrně menší mohylové náspy hrobů. Při stavbě stodoly v roce 1925 zde J. Šuler zachytil kostrový hrob, po jehož výzkumu byly identifikovány ještě dva další – kostrový a žárový a menší mohyla s kostrovým pohřbem.

Popis: *Mohylník, jemuž vévodí velká mohyla (A), zaujímá dominantní polohu na temeni výrazné náhorní plošiny hadcové stepi. Měl patrně velký význam v pohřeb-

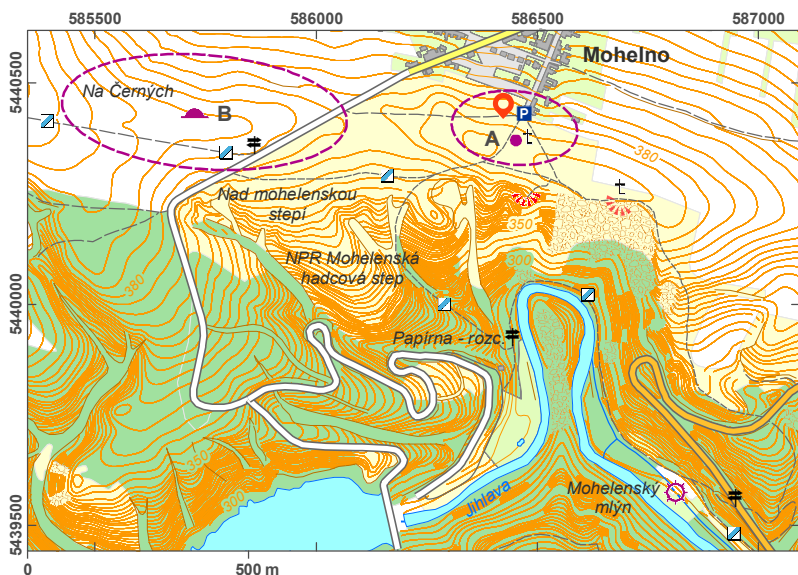
← Letecký pohled na mohelenskou step s mohylou a božími muky sv. Antoníčka. Foto: M. Bálek 2000

ních tradicích místních obyvatel, jejichž sídliště ležela níže v intravilánu dnešní obce. V trati „Na Černých“ bylo roku 2014 pracovníky Ústavu archeologické památkové péče v Brně, v. v. i. zachráněno 9 hrobů porušených hlubokou orbou (B). Mezi nimi se nacházela pohřební mohyla s kamennou konstrukcí, jež skrývala dva žárové pohřby v pravoúhlých komorách. Jeden z pohřbů příslušel podle nálezu železného hrotu

kopí bojovníkovi. Zdá se, že tato část mohelenského pohřebiště náležela staršímu a střednímu halštatskému období. Nálezy keramických milodarů dávají tušit kulturní souvislosti s oblastí hornorakouskou v okolí Lince a dolnorakouským Pokampím. Oba mohylníky se nacházejí v oblasti podložených zvětralých hadců, které tvoří jižně od obce Mohelno charakteristickou náhorní plošinu. Malý stupeň poznání osídlení v prostoru mezi nimi neumožňuje předpoklad, že se jedná o jednu souvislou rozsáhlou nekropoli. V těchto místech nelze

↑ Fragmentsy keramické misky žárového hrobu in situ. Foto: P. Kos 2014

↑ Kamenná konstrukce mohyly uprostřed s kamennou komorou rozdělenou přepážkou na dva žárové pohřby.
Foto P. Kos 2014

↑ Neprokopaná mohyla s Božími muky sv. Antoníčka na vrcholu. Foto: A. Knechtová 2015

vyloučit dokonce ani přítomnost osídlení, které se mohlo později posunout k dnešní obci, jejíž osou protéká potok Mohelníčka. Zatímco hroby v okolí božích muk sv. Antoníčka jsou součástí národní přírodní rezervace, jejich protějšky „Na Černých“ jsou v současnosti ohrožovány zemědělskými pracemi. Z několika vyhlídek z návrší hadcové stepi upoutá návštěvníky pohled do hlubokého údolí řeky Jihlavy včetně hráze vodní elektrárny Mohelno a nepřehlédnutelného areálu jaderné elektrárny Dukovany na obzoru. [pk, ak]

Okolí:

- (1) Lhánice (TR), pravěké hradiště Na Hrádku: N 49°6'3.24", E 16°12'56.41" (2,5 km).
- (2) Dukovany (TR), zřícenina hradu Rabštejn: N 49°5'48.67", E 16°9'13.67" (2,7 km).
- (3) Mohelno (TR), pravěké a raně středověké hradiště Skřipina: N 49°8'24.72", E 16°12'16.70" (3,6 km).

Literatura: Dvořák 1926; Koštuřík a kol. 1986; Stegmann – Rajtár 1992; Kos 2015a.